

Súd: Najvyšší súd SR  
Spisová značka: 3Cdo/100/2019  
Identifikačné číslo spisu: 6116222193  
Dátum vydania rozhodnutia: 24.09.2020  
Meno a priezvisko: JUDr. Soňa Mesiarkinová  
Funkcia: sudca  
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:6116222193.1

## UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Sone Mesiarkinovej a sudcov JUDr. Mariána Sluka, PhD. a JUDr. Ladislava Górásza, v spore žalobcov 1/ W.. E. Q. bytom v K., 2/ S. Q., bytom v K., oboch zastúpených advokátom JUDr. Karolom Spišákom, so sídlom v Bratislave, Bajkalská č. 5/C, proti žalovaným 1/ I.. I. N., bývajúcemu v J., 2/ G. T. N., bývajúcej v J., P., obom zastúpeným advokátkou JUDr. Danielou Bacíkovou, so sídlom v Banskej Bystrici, Lazovná 45, o zriadenie vecného bremena, vedenom na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp.zn. 13 C 209/2016, o dovolaní žalobcov 1/, 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 28. novembra 2018 sp.zn. 17 Co 272/2017, takto

### rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaní 1/, 2/ majú nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

### Odôvodnenie

1. Okresný súd Banská Bystrica (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo 16. mája 2017 č.k. 13 C 209/2016-136 zamietol žalobu, ktorou sa žalobcovia 1, 2 (ďalej aj „žalobcovia“) domáhali, aby súd zriadil vecné bremeno spočívajúce v povinnosti každého vlastníka pozemkov parcely Q.1 v katastrálnom území P. evidovaných na liste vlastníctva č. XXXX strpieť právo vstupu prechodu pešo a prejazdu motorovými vozidlami cez pozemky parcely registra Q. v rozsahu vyznačenom v geometrickom pláne č. 34987886-48/49 vypracovanom W. C. N. dňa 30. septembra 2016. Súčasne žalovaným 1/, 2/ (ďalej aj „žalovaní“) priznal nárok na náhradu trov konania v plnej výške.

1.1. V odôvodnení rozsudku uviedol, že žalobcovia v danom prípade nepreukázali naliehavý právny záujem v zmysle § 137 písm. c/ zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) na určení žiadaného práva žalobou, nepreukázali, že nemajú prístup ku svojej chate, žalovaní im nebránia prístupu cez ich pozemok, ktorý majú zabezpečený pešo, ale nie po asfaltovej ceste, ktorú si žalobcovia vybrali na cudzom pozemku, ale po okraji pozemku žalovaných a zároveň majú prístup ku svojej chate aj cez iné pozemky, čo aj využívali počas stavebných úprav na chate. Súd prvej inštancie ďalej uviedol, že

aj v prípade, ak by bol preukázaný naliehavý právny záujem, žaloba je neopodstatnená, nakoľko nie sú splnené predpoklady pre zriadenie vecného bremena podľa § 151o ods. 3 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP.

2. Na odvolanie žalobcov Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom z 28. novembra 2018 sp.zn. 17 Co 272/2017 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil vo veci samej ako vecne správny (§ 387 ods. 1 CSP) a v časti výroku o trovách konania zmenil tak, že žalobcom uložil povinnosť spoločne a nerozdielne žalovaným zaplatiť trovy prvoinštančného konania v plnom rozsahu. Žalobcom uložil povinnosť spoločne a nerozdielne nahradiť žalovaným trovy odvolacieho konania v plnom rozsahu, do troch dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o určení výšky trov odvolacieho konania žalovaných.

2.1. Odvolací súd konštatoval, že súd prvej inštancie dospel k nesprávnemu právnemu záveru, že žalobcov v konaní zaťažovalo dôkazné bremeno ohľadne preukázania naliehavého právneho záujmu na podanej žalobe, pretože z hľadiska predmetu konania (konštitutívne zriadenie práva prechodu cez cudzí pozemok) neprichádza skúmanie naliehavého právneho záujmu do úvahy.

2.2. Po doplnení dokazovania vykonaním ohliadky na mieste samom odvolací súd ustálil, že navrhovaná trasa cesty cez pozemok žalovaných vedie priamo stredom ich pozemku, prakticky v bezprostrednej blízkosti ich nehnuteľnosti (rekreačného domu), ktorú žalovaní nepretržite využívajú na bývanie; navrhovaná trasa nevyhnutnej cesty by preto podľa odvolacieho súdu predstavovala neprimeraný zásah do vlastníckeho práva žalovaných a ich práva na súkromie, čo predstavuje samotný dôvod pre zamietnutie žaloby. Podľa názoru odvolacieho súdu nárok žalobcov na konkrétnej požadovanej trase cesty nemožno založiť len na ich tvrdení, že navrhovaná trasa cesty niekedy v minulosti existovala, pretože nebolo preukázané, že patrí (patríla) do cestnej siete; skutočnosť že žalovaní užívanie tejto cesty zo strany tretích osôb (vrátane žalobcov) po istú dobu od nadobudnutia sporných pozemkov tolerovali, nemohlo založiť žiadny nárok týchto osôb na jej užívanie bez súhlasu žalovaných. Navyiac v konaní bolo preukázané, že žalobcovia majú prístup ku svojej stavbe (rekreačnej chate) zabezpečený pešo chodníkom v prírode; odvolací súd nepovažoval za podstatné, že navrhovaná prístupová cesta by bola pre žalobcov pohodlnejšia a pokiaľ ide o prístup autom, vzhľadom na charakter nehnuteľnosti (rekreačná chata v horskej oblasti) a frekvenciu návštev (podľa udania žalobcov 1 - 2 krát do mesiaca pred tým, ako začali problémy s prístupovou cestou) mal za to, že nie je nevyhnutné, aby bol prístup zabezpečený priamo až k nehnuteľnosti. V tomto smere odvolací súd poukázal aj na skutočnosť, že žalovaní prejavili ochotu rokovať o inej trase prechodu cez ich pozemok (prípadne aj na zmluvnom základe), čo žalobcovia odmietli. Výrok o náhrade trov prvoinštančného konania zmenil z formálnych dôvodov. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. CSP v spojení s § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podali žalobcovia dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzovali z § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Uvedli, že rozsudok odvolacieho súdu je založený na nesprávnom právnom posúdení veci, keďže nesprávne interpretoval ustanovenie § 151o ods. 3 Občianskeho zákonníka. Mali za to, že ich žaloba je dôvodná, keďže záver odvolacieho súdu o neprimeranosti zásahu do vlastníckeho práva žalovaných navrhovanou prístupovou cestou je nesprávny a poukázali na to, že prístupová cesta je využívaná na parkovanie motorových vozidiel obchodných partnerov, klientov a návštev žalovaných, vrátane ich ubytovania, ako i pre vozidlá zimnej údržby, ďalej na to, že nimi navrhovaná prístupová cesta je najkratšou a najhospodárnejšou možnou cestou k ich stavbe, z ktorej je prístup na verejnú komunikáciu, k ich stavbe bez nutnosti nákladných a rozsiahlych terénnych úprav nevedie iná cesta než pozemky žalovaných. Trvali na tom, že je vylúčené obťažovanie žalovaných občasným prechodom žalobcov po navrhovanej prístupovej ceste, ako i že tzv. chodník v prírode vedie cez pozemky tretích osôb, ktoré im nedali súhlas k prechodu. Žalobcovia dovolaním napadli nielen potvrdzujúci výrok rozsudku odvolacieho súdu vo veci samej, ale aj jeho zmeňujúci výrok o trovách konania, pričom prípustnosť dovolania rovnako odôvodnili dovolacím dôvodom podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. V tejto súvislosti namietali, že odvolací súd tým, že porušil zásadu viazanosti rozsahom odvolania (§ 379 prvá časť vety CSP), týmto výrokom súdu došlo k zhoršeniu ich postavenia. Žalobcovia žiadali, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu v celom rozsahu zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

4. Žalovaní v písomnom vyjadrení k dovolaniu považovali rozsudok odvolacieho súdu za správny, dovolací dôvod uvedený žalobcami nepovažovali za daný, nakoľko všetky otázky uvádzané žalobcami v dovolaní, sú otázkami skutkovými; preto navrhli dovolanie odmietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

6. Žalobcovia prípustnosť dovolania vyvodzujú z § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

7. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a 421 CSP.

8. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

9. V prípade uplatnenia dovolacieho dôvodu, ktorým je nesprávne právne posúdenie veci, je riadne vymedzenie tohto dovolacieho dôvodu v zmysle § 432 ods. 2 CSP nevyhnutným predpokladom pre posúdenie prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 CSP. Len konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľa riešil odvolací súd nesprávne, umožňuje dovolaciemu súdu posúdiť, či ide skutočne o otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a či sa pri jej riešení odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP), alebo ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP) alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. c/ CSP).

10. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Musí ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní (a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom).

11. V danom prípade žalobcovia v dovolaní síce z formálneho hľadiska označili za dovolací dôvod nesprávne právne posúdenie veci, avšak z hľadiska obsahového (vychádzajúc najmä z otázok, ktoré označili za relevantné podľa § 421 ods. 1 CSP), je zrejmé, že v skutočnosti odvolaciemu súdu vytýkajú nedostatky skutkovej (nie právnej) povahy.

12. Riešenie skutkovej otázky je v civilnom sporovom konaní spojené s obstarávaním skutkových poznatkov súdu v procese dokazovania; pri jej riešení sa súd zameriava na skutkové okolnosti významné napríklad z hľadiska toho, čo a kedy sa stalo alebo malo stať, čo (ne)urobil žalobca alebo žalovaný, čo (ne)bolo dohodnuté, či a aké skutočnosti nastali po konaní (opomenutí konania) niektorej fyzickej alebo

právnickej osoby, čo obsahuje určitá listina, čo vypovedal svedok, čo uviedol znalec. S istým zjednodušením možno konštatovať, že otázkou skutkovou (faktickou) je pravdivosť či nepravdivosť skutkových tvrdení procesných strán. Na rozdiel od toho prebieha riešenie právnej otázky v procese právneho posudzovania veci, pri ktorom súd uvažuje o určitej právnej norme, jej obsahu, zmyslu a účelu, normu interpretuje a zo svojich skutkových zistení (to znamená po vyriešení skutkových otázok a na ich podklade) prijíma právne závery o (ne)existencii dôvodu pre aplikovanie predmetnej právnej normy na posudzovaný prípad (porovnaj tiež 3 Cdo 150/2017, 3 Cdo 218/2017 a 4 Cdo 162/2017).

12. 1. Navyše správnosť súdmi riešených skutkových otázok nemôže byť v dovolacom konaní podrobená meritórnemu prieskumu, lebo dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP); skutková okolnosť (t.j. skutková otázka, resp. riešenie skutkovej otázky) z hľadiska § 421 ods. 1 CSP je irelevantná.

13. V danom prípade dovolatelia vytýkali súdom nižšej inštancie, že nesprávne posúdili otázku aplikácie § 151o ods. 3 Občianskeho zákonníka, pričom však napádali správnosť skutkového záveru súdov, že majú možnosť prístupu ku svojej chate aj inak cez iné pozemky a takýto prístup aj využívajú. Argumentovali tým, že na nimi navrhovanej prístupovej ceste parkujú motorové vozidlá klientov a návštevných žalovaných, ktorým poskytujú aj ubytovanie, ako i že slúži pre vozidlá zimnej údržby, a z toho dôvodu by zriadenie vecného bremena v prospech nich nepredstavovalo neprimeraný zásah do práv žalovaných, ako i že je to najvhodnejšie riešenie prístupu pešo i motorovým vozidlom k ich chate s napojením na verejnú komunikáciu. I keď je od tohto záveru súdov závislé vyriešenie právnej otázky o (ne)odôvodnenosti žaloby o zriadenie vecného bremena spočívajúce v práve cesty cez pozemok žalovaných, nič to nemení na tom, že v dovolaní nastolené otázky majú skutkovú (nie právnu) povahu, ktorá nemôže byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 písm. b/ CSP a nemôže viesť k založeniu prípustnosti dovolania žalobcov v zmysle tohto ustanovenia. Podľa názoru najvyššieho súdu ustálenie (ne)primeranosti zásahu do práv vlastníka pozemku je vždy výsledkom posúdenia individuálnych skutkových okolností každej prejednávanej veci; každé jedno rozhodnutie je založené na riešení čisto individuálnych otázok, ktoré nemôže byť považované za pravidlo pre iné prípady. Pri posúdení a hodnotení zákonom ustanovených východísk pre zriadenie vecného bremena postupujú totiž sudy vždy diferencovane v každom konkrétnom prípade. Dovolateľmi uvádzané tvrdenia nezodpovedajú požiadavkám pre vymedzenie dovolacieho dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci v zmysle § 421 ods. 1 a 432 ods. 2 CSP.

14. S poukazom na uvedené najvyšší súd uzatvára, že v podanom dovolaní nie je dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 CSP vymedzený spôsobom uvedeným v § 432 ods. 2 CSP, a preto dovolanie v tejto časti odmietol podľa § 447 písm. f/ CSP bez toho, aby sa zaoberal vecnou správnosťou napadnutého rozhodnutia.

15. Dovolatelia dovolaním zároveň napadli výrok rozhodnutia odvolacieho súdu o trovách konania, ktorého prípustnosť vyvodzovali z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Uvedený výrok, aj keď je súčasťou výrokovej časti rozsudku, ktorým súd rozhodol vo veci samej, má charakter uznesenia. Dovolací súd uvádza, že prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP je v zmysle § 421 ods. 2 CSP vylúčená, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/.

15.1. Pretože v § 357 písm. m/ CSP je uvedené uznesenie o nároku na náhradu trov konania, je v zmysle § 421 ods. 2 CSP vylúčená prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým rozhodol o odvolaní proti uzneseniu prvoinštančného súdu o trovách konania (porovnaj napr. uznesenie najvyššieho súdu, sp.zn. 4Cdo/71/2019, 7Cdo/276/2019, uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp.zn. I. ÚS 56/2017, bod 27 a pod.).

16. Na základe uvedeného najvyšší súd dovolanie žalobcov v tejto časti ako procesne neprípustné odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP.

17. Výrok o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

18. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

**Poučenie:**

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.